



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Pastorum Continens Doctrinas, & Industrias ad Pastorale
Munus piè, fructuosè, ac securè obeundum pertinentes,
Unà cum Casibus frequentius circa idem Officium
occurrere solitis, & ex communiote ...**

Lohner, Tobias

Dilingæ, 1678

§. II. De Mediis Corporalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49267](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49267)

§. II.

De Medijs Corporalibus.

Qu. 1. *Qua media corporalia Pastori necessaria sint?* Re-
spondetur tria præcipuè, scilicet victus, amictus, & habitatio, de qui-
bus S. Paulus ad Timoth. 1. Tim. 6. scribens sic loquitur: *Est
autem Quæstus magnus, pietas cum sufficientia, nihil intuli-
mus in hunc mundum, haud dubium, quod nec auferre quidem
possumus; habentes autem alimenta, & quibus tegamur, his
contenti simus.*

MEMBRUM I.

De Victu.

Qu. 1. *Quid circa victum observare debeat Pastor?* Resp.
hæc præcipuè. Primò, ut *sobrius sit*, id est, omnis intempe-
rantia tam in cibo, quàm in potu studiosè vitetur. Secun-
dò, ut *simplex sit*, id est, ex communibus, minimèque exqui-
sitis, aut copiosis ferculis, potuque instructus. Tertio, ut
ordinatus sit, id est, ut servetur Ordo *intentionis*, per quam
sumptio talis victus ad majorem DE I gloriam, perinde ut
aliæ actiones, ordinetur. Ordo *temporis*, ut scilicet, quantum
fieri potest, certa refectionis tempora observentur, & extra
illa non facile absque legitima causa quidquam cibi & potus
sumatur. Ordo *pietatis*, quæ suadet, ut ante mensam Bene-
dictio præcedat, & post eam gratiarum actio reverenter ac
devotè peragatur, suâque ipsi etiam animæ per lectionem
spiritualem portio tribuatur, tunc enim sperare poterit Pa-
stor, impletum iri, quod S. Chrysostomus Hom. 79. ad Popul.
dixit: *Mensa ab oratione sumens initium, & in orationem de-
sinens nunquam deficiet.*

Qu. 2. *Quare Pastor sobrietati & abstinentia tantopere stu-
dere debeat?* Re. ob has causas. Primò, ob *sanitatem conser-
vandam*: ut enim in multis escis erit infirmitas, ita, qui absti-
nens est, adjuvet vitam, teste Siracide Eccl. 37. quam haud
dubiè Pastor tantò majore studio conservare debet, quantò
aptius illa instrumentum est ad propriam Pastoris & alienam
salutem procurandam. Secundo, ob *castitatem defenden-
dam*: nam, ut rectè S. Augustinus p. 3. curæ past. adm. 20.
dixit,

dixit, dum venter satietate extenditur, aculei libidinis extantur. Econtrariò verò sine Baccho & Cerere frigere Verrem, commune habet adagium. Tertiò, ob pastorale officium rectè exercendum; ut enim Pastor vinolentus se & cre in manifestum vitæ periculum præcipitat, ita idem de Pastore Clerico sentiendum; quis enim non videt, eum quum non tantùm scandalo, sed etiam periculo vinolentus libe miebrius Pastor Sacramenta Baptismi, Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis, ad quæ conferenda semper paratus esse debet, sit administraturus. An non confusus & ignominia est, IESVM Christum Crucifixum, pauperem & esumtem factis predicare corporibus, & ieiunorum doctrinam habentes Buccas, tumentiaque ora præferre, ut rectè dicitur in cap. Ecclesiæ principes dist. 35. *Væ, væ ergo tibi, Clerice, tu natus rectè S. Bernardus in declamat. Mors in olla, mors in delictis est, non modò, quia secus introitum delectationis esse cognoscitur, sed ob id maximè, quia Populi constat esse peccata, quæ comedis.*

Qu. 3. An consultum sit, ut Pastor Convivia in Nuptiis, Anniversariis Dedicacionibus institui solita frequentet? Non dubium esse, quin meliùs facturus sit Pastor, si ad ea quantumcunque invitatus venire recuset, idque ob tres potissimum causas, quarum primam Concilium Aquileense Causæ de vita & hon. Cleric. indicavit, dum dixit: *Convivia & familiaritatem Laicorum multarum offensarum, & scandalorum originem Clerici in quocunque statu constituti declinare ac fugere debent.* Alteram Concilium Ravennate nescitium expressit his verbis: *Ne Clerici Laicorum Convivia frequentent, quia valdè dedecent honestatem Clericalem, ipsorumque Clericorum vilescere faciunt auctoritatè; siquidem, ut Hieronymus Epist. ad Nep. ait, facile contemnitur Clericus qui sape vocatus ad prandium ire non recusat.* Et adijungit: *nescio enim, quomodo etiam ipse, qui deprecatur, ut eribatur cum acceperis, viliores te iudicat, & mirum in modum, si rogantem contempseris, plus te postea veneratur.* Tertiam Solomon Prov. 23. c. indicat: *Noli esse in conviviis Potatorum, nec in comessionibus eorum, qui carnes ad vescendum comederunt; quia vacantes potibus & dantes symbola consumerunt.* c. 6. n. 42. nam, ut bene Trithemius advertit, convivia in

moderata, & mentem virtutibus exuunt, & Bursam nummis
vacuam reddunt. Quare, ut tandem S. Hieronymus l. c. con-
cludit: *Consolutores non potius ipsi Laici in maroribus suis, quàm*
Convivas in prosperis noverint.

Qu. 4. *Quid observandum sit Pastori in convivio, si ea cha-
ritate vel auctoritate cogente adire compellatur?* R. et si raro
ejusmodi casus contingere queat, si semel resolutionem &
aversionem suam seriò ostendat; si tamen aliquando contin-
gat, hæc ipsi documenta præ cæteris observanda putem. Pri-
mum est, ut exemplum S. Gregorij Nazianzeni secutus, non
tam ire se sponte, quàm altiori potestate aut motivo tractum
esse &, ut S. Chrysostomus monet, pro supplicio potius, quàm
animi remissione ejusmodi convivia se habere, palàm osten-
dat; sic enim efficiet, ut invitantes, & venerationem erga
ipsum majorem concipiant, & verecunda commiseratione
permoti, frequentiori invitatione ipsi molesti esse desinant.
Secundum est, ut juxta Salomonis Prov. 23. consilium dili-
genter attendat, *qua apposita sunt ante faciem suam, & statuat*
cultrum in gutture suo, ne desideret immoderatè de cibis eius,
in quo est panis mendacii; multò minùs verò de potu, in quo
est vinum fallaciæ & stultitiæ. Certè hîc verè suo modo Ho-
spes invitans dicere potest: Clerice, comede & bibe, ut vi-
deam te, id est, ut cognoscam, quantum in virtutibus & ab-
negatione profeceris; nam Jacobo teste, c. 1. *si quis putat se*
Religiosum esse, non refranans linguam (& gulam) suam, sed
seducens cor suum (per inordinatum cibi & potùs appetitum)
huius vana est Religio. Tertium est, ut strictè observet S.
Pauli Eph. 4. saluberrimam doctrinam in tali occasione:
Omnis sermo malus ex ore vestro non procedat, sed si quis bonus
ad adificationem, ut det gratiam audientibus. Id, ut conse-
quatur, primò juxta monitum S. Jac. 1. c. *sit velox ad au-*
diendum, tardus autem ad loquendum; deinde, ubi audierit,
juxta doctrinam Siracidis Eccl. 5. *Si est ipsi intellectus, respon-*
deat Proximo: Sin autem, sit manus eius super os suum, ne ca-
piatur in verbo indisciplinato, & confundatur: honor & glo-
ria in sermone sensati; si ergo loquendum, loquatur tanquam
sermones DEI, juxta S. Petri monitum

1. Petri 4.

MEM-

MEMBRUM II.

De Amictu.

Qu. I. Quid circa amictum Pastor observare debent? univēsum observandum, quod in Synodo Aquisgranensi prima Cap. 1. 24. definitum est: *Canonicis totis viribus laborandum est, ut & indumenta virtutum habeant interiora, & primum moderatum cultum caveant dehonēstare Religionis dignitatem exterius.* In specie verò studeat primò, ut *honestus sit, id est neque nitorem nimium, nec sordes præferens.* Ita S. Hieronymus ad Nepotianum scribens monuit his verbis: *Ulpulas aequè devota ac candidas, ornatus & sordes pari modo fugienda sunt, quia alterum delicias, alterum gloriam reddidit.* Et iterum ad Eustochium: *Vestis nec nimis munda sit, neque dida; & nullà diversitate notabilis, ne ad te obvium præsentium turba consistat, & digito monstreris; siquidem nec delectata sordes, nec exquisita munditia conveniunt Christianis, quanto minùs Clerico? Caveat ergo Pastor, ne propter immoderatum vestium cultum ijs annumerari mereatur, de quibus idem S. Hieronymus questus est: *Sunt quidam in Ordine, quibus omnis cura est de vestibus, si bene oleant, si per lacum pelle non rugeat; crines calamistris vestigio rotantur, digiti in annulis radiant, & ne plantas humidior via spargas, vix comprimunt summa vestigia; tales cum videris, sponsas magis estimato, quàm Clericos.* Secundò, ut *simplex sit, id est, nihil pretiosum quoad materiam: nihil curiosum quoad formam, nihil delicatum quoad odorem spirans; nam, ut prudenter advertit Dionysius Richel de vita Eccles. quanto ministri Ecclesie tenentur præ Laicis esse honestiores, eò debent præ Laicis in vestitu simpliciores & humiliores, & magis excelsiores esse, implerèque illud, quod in Ecclesiastico c. 11. legitur: *In vestitu ne glories unquam;* quibus consonat, quod Innocentius Secundus cap. feri. 21. q. 4. præcepit in hac verba: *Præcipimus, ut tam Episcopi, quàm Sacerdotes & Clerici in statu mentis, & in habitu corporis DEO & hominibus suis complacere, & nec in superfluitate, vel scissura aut colore vestium, nec in tonsura, intuentium (quorum forma & exornatio esse debent) aspectum offendant; sed potius, quod cornu dicitur sanctitatem, observent.* Præcipuè autem intolerabilis**

tur eorum abusus, qui se, suasque vestes odoriferas reddunt, nam, ut bene S. Chrysostomus in orat. 1. de Lazaro advertit: *Clericos non oportet olere unguentum, sed virtutem spirare; nihil immundius animam, quoties corpus talem habet fragrantiam; quia Corporis ac Vestium fragrantia arguit intus latere animum graveolentem & immundum.* Cùm enim diabolus aggressus delicis enervaverit animam, omnique vitiorum genere repleverit, tum eo in corpore suæ corruptionis lectum oblivit unguentis. Tertiò, ut fit Clericalis; qualis erit, si Clericorum honestorum in eadem Diœcesi aut Provincia habitantium habitui fuerit conformis. Ad quem quidem Concilium Tridentinum sess. 14. de reform. c. 6. egregiè hortatur sequentibus verbis: *Etsi habitus non facit Monachum, oportet tamen Clericos, vestes proprio congruentes Ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant;* in specie verò, quæ vitanda sit in habitu Clericali, clarè Innocentius Tertius declaravit, dum dixit: *Clausa deferant desuper indumenta, nimia brevitate vel longitudine non notanda: pannis rubris aut viridibus, nec non manicis, aut scapularibus consutitiis, franis, sellis, pectoralibus, calcaribus deauratis, aut aliam superfuitatem gerentibus non utantur: Cappas manicatas ad Divinum officium intra Ecclesiam non gerant; sed nec alibi, qui sunt in Sacerdotio & personatibus constituti, nisi iusta causa timoris exegerit, habitum transformari, fibulas omnino non ferant, nec corrigias auri vel argenti ornatum habentes, sed nec annulos, nisi quibus competit ex officio dignitas.*

Qu. 2. Quas ob causas Pastor hanc honestatem in vestibus procurare debeat? R. ob tres præcipuè. Primò, ad propriam excitationem; nam habitus Ecclesiasticus est quasi assiduus admonitor animo intus susurrans, quòd olim priscum Atheniensem Ducem, dum vestes ducales induebat, sibi dixisse ferunt: *Vide, ne quid indumento isto indignum feceris;* unde obiecta ministerij sui sanctitate & dignitate non modicè cohibebitur, ne in scurrilitates, nugæque verborum inaniter effundatur, & modestiæ terminos excedat. Secundò, ad proximam adificationem; nam habitus Clericalis Ecclesiæ impo-
nentis benedictione & comprecatione, quasi cælesti rore perfusus, fragrantiam gratiæ & sanctitatis spirat, ita ut de Sacerdotibus

toribus illum deferentibus Ecclesia dicere possit cum Jaco-
 Gen. 22. *Ecce odor filij mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit*
Dominus: eique optari queat illud Apostoli, 2. Cor. 2. Clericus
bonus odor sumus in omni loco; unde ipsi sermones etiam in
familiari sermone de pietate instituti virtutem quandam
efficaciam haurient, ita ut, etsi eloquium quiescat, ipse locus
sonet, occursuque suo vitia suffundat, quemadmodum Teren-
lianus l. de Pallio c. ult. loquitur. Tertiò, ad propriam
defensionem: sicut enim nemo Clericum injuriosè tangere au-
det sine Sacrilegio; ita nec mundus, nec Affectus ipsius ad
nitates & insanias suas provocare audebunt illum, quoniam
habitu Clericali & rursus tanquam lorica justitia, & gallica
lulis viderint communitum.

Qu. 3. *An conveniens videatur, ut Pastor die festo noster*
veste indutus procedat? R. ad hoc quæsitum jam olim
 Leonem magnum respondisse his verbis: *Rationabile & quod-*
dammodo Religiosum videtur, ut habitu corporis hilaritas
mentis ostendamus; quia ipsam quoque orationis domum pro-
spicere tunc curà & ampliore cultu, quantum possumus, aditu-
mus; ut huiusmodi contemplatione anima Christiana, que in
terris, vivumque DEI templum est, speciem suam prorsus
exornet, & redemptionis suæ celebratura Sacramentum, sine
circumspectione præcaveat, ne ulla eam macula iniquitatis
infuset, aut duplicis ruga cordis dedecoret; nam quid proderit
inestatis formam præferens cultus exterior, si interiora hominis
aliquorum sordeant commemoratione vitiorum? omnia ergo
quæ animi puritatem & speculum mentis obnubilant, ab-
genda sedulo, & quadam eliminatione radenda sunt.

MEMBRUM III.

De Habitatione.

Qu. 1. *Quid circa habitationem observare debent Pastores?*
 R. sequentia præcipuè. Primò, *Integritatem*; nam quædam
 domum parochialem, quantum per proventus annuos
 rit, reparandam & conservandam obligetur. Concilium
 Trident. Sess. 21. de reform. c. 7. definiivit. Secundò, *Modest-*
riam; utpote quæ non ad sanitatem duntaxat, sed etiam
 cationem plurimum confert. Tertiò, *Commoditatem*
 scilicet, quantum fieri potest, cubiculum, in quo studeat

dormiat, & alias functiones officij sui peragat, distinctum ab habitatione domesticorum habeat; sic enim & quietis ad studia necessariz, & auctoritatis, quæ per familiarem & communem cohabitationem facile minuitur, conservatio exigitur videtur. Unde vulgare illud proverbium: *Secretum meum mihi*; vel maximè huc applicandum est.

Qu. 2. *Quid circa suppellectilem domus observare debeat?* R. sequentia pariter observanda. Primò, ut sit *sufficiens*, id est, quicquid ad communes necessitates requiritur, contineat. Secundò, ut *simplex*, id est, neque quoad materiam, neque quoad formam nimis pretiosa aut curiosa sit, ut fieret, si vasa & patinas pro communi usu ex auro vel argento elaboratas, aut cimelia pretiosa haberet. Tertiò, ut *munda* sit, ob rationem supra dictam; nec enim satis explicari potest, quantum de bona existimatione decedat Pastori, si passim omnia in domo sordida conspiciantur, neque dignitatis suæ condignam æstimationem habere agnoscatur.

§. III.

De Redditibus Pastoris.

Dupliciter redditus hi accipi possunt. Primò *latè*, prout omnem titulum, ex quo necessaria ad sustentationem media acquirere potest Pastor, comprehendunt. Secundò *strictò*, prout solum titulos onerosos complectuntur. Utroque modo sumpti subdividi possunt in activos & passivos; *activi* sunt ipsi tituli, ex quibus vel pecunia, vel etiam alia media ad sustentationem acquiruntur; *passivi* sunt ipsæ res, quæ percipiuntur: Hoc loco de redditibus passivis latè acceptis potissimum erit sermo, qui quidem ad octo potissimum revocantur, videlicet ad Decimas, Primitias, Oblationes, Stipendium, Negoriationem, Census, Donationem, Successionem hæreditariam, de quibus breviter aliquid hoc loco dicendū.

MEMBRUM I.

De Decimis.

Qu. 1. *Quid de Decimis potissimum sciendum & observandum sit Pastori?* R. hæc præcipuè. *Sufficiens cognitio, Studiose collectio, Sollicita conservatio.*

Instructio IV.

D

Qu. 2.